

SACCO IN VANZETTI USMRČENA.

ODVETNIKI SO BILI IZČRPALI VSE VIRE, DA BI IZPOSLOVALI NADALJNI PAR DNEVNI ODLOG

Vanzetti je do smrti zatrjeval svojo nedolžnost. — Sacco je vzkliznil: "Živela anarhija". — Noben izmed najvišjih sodnikov Združenih držav ni hotel ugoditi prošnji obsojenčevih zagovornikov. — Jetnišnica je bila tekmo eksekucije močno zastražena.

Že v soboto je začelo pojemati upanje, da bi bilo mogoče rešiti Sacca in Vanzettija pred električnim stolom.

Zagovorniki so ponovno prosili governorja Fullerja, naj odgodi usmrnitev za par dni ali par tednov. Ostal je hladen in trden v svojem sklepu.

Prosili so sodnike najvišjega sodišča Združenih držav Tafta, Brandeisa in Stona. Povsod isti odgovor.

Vanzettijeva sestra in Saccova žena sta osebno prosili governorja Fullerja, naj se premisli. Nič in nič.

Ugledni newyorški listi, ki doslej niso simpatizirali z obsojenima radikalima, so apelirali na Fullerja, naj ju pomilosti na dosmrtno ječo. Vse prošnje, vsi apeli so bili bob v steno.

V zadnjem hipu se je hotel zavzeti za obsojenca senator Borah, pa ni imel dovolj časa, da bi pregledal vse listine in rekorde.

Včeraj opoldne se je začel bližati konec obupnega, sedem let trajajočega boja.

Charlestown državno jetnošnico so že opoldne močno zastražili, ker se je začela zbirati krog nje velika ljudska množica.

Navzočih je bilo nad sedemsto uniformiranih policistov in stražnikov. Koliko jih je bilo civilno obločenih med radovedno množico, se najbrž ne bo nikdar izvedelo.

Do devetih zvečer so bili Madeiros (tretji obdobjen umora), Sacco in Vanzetti deloma mirni.

Dosedaj jim je bilo namreč že večkrat povedano: "Ob tej in tej uri boste umrli," toda izvršitev smrtne obsodbe je bila še vedno odgodena.

Ob devetih jim je pa naznanil warden, da bodo morali umreti malo po polnoči. Ta vest je vplivala nanje uničevalno.

V wardenovi pisarni so se že zgodaj zvečer začele zbirati državne priče. Navzočih je bilo tudi par zdravnikov in več časniških poročevalcev.

Medtem si je father Murphy prizadeval, da bi obsojenca izpreobrnil, kar mu pa ni uspelo.

Malo pred polnočjo se je podal warden v spremstvu prič v prostor, kjer se nahaja električni stol.

Najprej je vstopil Madeiros v spremstvu dveh stražnikov. Privezali so ga na stol in deset minut po dvanajsti uri je bil proglašen mrtvim.

Drugi je bil Sacco. Stražnik je odprl vrata njegove celice. Bil je pripravljen. Brez besede se je postavil med stražnika ter precej odločno sedel v električni stol.

Medtem, ko so ga privezavali, je zaklical v italijanskem jeziku: "Živela anarhija!"

Po angleški je pa rekel: "Pozdravljeni vsi: moja žena, moji otroci in moji prijatelji! Pozdravljena mati!"

Sacco je bil mrtev devetnajst minut po dvanajsti uri.

Tudi Vanzetti je bil miren. Stražnikoma, ki sta ga spremljala, je podal roko, prijazno je pokimal wardenu rekoč: "Hvala vam warden, za vse, kar ste mi storili dobrega!"

Pričam je pa rekel: "Ponovno vam rečem, da sem nedolžen in da nimam na vesti nobenega zločina."

Ob dvanajstih in 26 minut je bil tudi Vanzetti mrtev.

DEPORTACIJE IZ ZDRUŽ. DRŽAV

11,662 inozemcev je bilo v enem letu deportiranih iz Združenih držav. — Kot priseljence so pripustili 538,000 oseb. — Največji naval priseljavanja je bil iz Kanade. — Število deportacij je doseglo rekord.

WASHINGTON, D. C., 22. avgusta. — Manj kot ena tretina v preteklem letu pripuščenih priseljencev je dospela semkaj pod kvotno postavo. Kot je izjavil komisar Hull, je odpotovalo 253,508 inozemcev, od katerih je bilo 73,366 priseljencev in 180,142 nepriseljencev.

Več kot 88 odstotkov jih je prišlo iz desetih dežel. Na prvem mestu stoji Kanada, ki je tekom fiskalnega leta poslala 81,506 izseljencev. Sledila je Mehika 67,721, Nemčija 43,513, Irska 24,054, Anglija 24,160, Italija 17,297 in Poljska 9211.

Trajno priseljavanje je kazalo dodatek 30,687 ali deset odstotkov preko leta poprej. Natančna statistika kaže, da se rekrutira ta dodatek v glavnem iz dveh dežel, Mehike in Italije.

Deportiranih je bilo tekom leta nič manj kot 11,662 oseb, to je število, katerega se dosedaj še ni doseglo. Predstavlja prirastek 758 oseb ali skoro sedem odstotkov več v primeri s prejšnjim rekordnim letom 1926, ko je bilo deportiranih 10,904 inozemcev.

Kot glavni vzrok deportacij se naveda v poročilih izkrcanje brez rednih vizov 5464 oseb; zločinski in nemoralni razredi 1525, duševno ali telesno nesposobni 1024 oseb.

Premogarska družba zahteva "odškodnino".

PITTSBURGH, Pa., 22. avg. — Pittsburgh Terminal Coal Co. je naperila v tukajšnjem zveznem sodišču proces proti mednarodnim, okrajnim in krajevnim uradnikom United Mine Workers in National Surety Co. V tožbi se dolži obtožene, da so pomagali pri oviranju transporta premoga v meddržavnem prometu.

Tožitelj, ki zahteva odškodnino v znesku \$1,500,000 ter prosi za ustavno povelje, ki bi obtoženim onemogočilo njih vmešavanje v obratovanje neunijskih premogovnikov.

Sodnik Schoenmaker je odredil, da morajo dne 25. avgusta toženi nastopiti pred njim ter izjaviti, zakaj ne dovoli takega ustavnega povelja.

BERLIN, Nemčija, 22. avgusta. — Slehrni dohod k ameriškemu poslanstvu in ameriškemu konzulatu bo danes zastražen od močnih policijskih kordonov, da se prepreči komunistične demonstracije proti eksekuciji Sacca in Vanzettija. Pošto naslovljeno na poslanika, bodo preiskali nemški izvedenci, da ugotove, če ne vsebuje kakih eksplozivnih stvari.

V poslaništvo prihaja neprestano reka protestov proti umoru Sacca in Vanzettija. Razven dejstva, da nosijo številna ta sporočila podpise dobroznanih nemških liberalcev, ni mogoče ugotoviti njih izvora.

LONDON, Anglija, 22. avgusta. — Demonstracija, na kateri so protestirali proti umoru Sacca in Vanzettija, se je vršila včeraj zvečer v Hyde parku.

Navzočih je bilo kakih pet tisoč ljudi. Policija je objavila, da morajo govori prenehati ob devetih, nakar so hoteli demonstrantje odkorakati proti ameriškemu poslaništvu. Močni policijski oddelki pa so preprečili vsako parado pred poslaništvo, ki je nato izostala.

ŽUPAN WALKER V LONDONU

Župan Walker in njegova žena, ki sta se vrnila iz Dublina, sta se peljala v pozlačeni kočiji s kolodvora v hotel.

LONDON, Anglija, 22. avgusta. V pozlačeni kočiji, v katero sta bila vprežena dva lepa konja so odvedli danes jutraj newyorškega župana Walyerja in njegovo ženo z Euston postaje v Mayfair hotel. Vožnjo so vzpizorili tako, da sta lahko videla newyorška gosta ljudske množice Londona, kakohite v ponedeljek jutraj na delo.

CASTLECOMER, okraj Kilkenny, Irska, 22. avgusta. — Župan Walker iz New Yorka je obiskal ta majhni kraj, iz katerega se je njegov oče pred več kot petdesetimi leti izselil v Ameriko. Prebivalstvo 900 mož, žensk in otrok je storilo vse, da se je gost tekom svojega kratkega bivanja domače počutil. Za ta majhni kraj je bil to največji dogodek v njegovi zgodovini.

Župan se je pripeljal v svojem avtomobilu, preko starega kamenitega mostu. Na glavnem trgu so se zbrali skoro vsi prebivalci in tam sta pozdravila gosta župnik McNamara in mirovni sodnik dr. Ryan.

Iz Kilkenny gore je prišlo na stotine ljudi, ki so hoteli videti sedanega župana mesta New Yorka.

EVROPSKI LETALCI SE OBOTAVLJAJO

Nemški avijatik Koennecke, Francozi in Angleži čakajo boljšega vremena, da vprizore polet v Združene države.

KOELN, Nemčija, 22. avgusta. Radi neugodnega vremena je bil preložen nameravani polet Otto Koenneckeja z aeroplanom "Germania" v Združene države.

PARIZ, Francija, 22. avgusta. Letalno polje le Bourget je bilo večraj pusto in zapuščeno. Vremenska poročila so javljala, da da divja močan vihar ob atlantski obali, od Dunkirka pa do Biarritza. Vreme je bilo tako slabo, da so prav do opoldne dvomili, če bo mogoče izvesti redno zračno vožnjo med Parizom in Londonom.

SOUTHAMPTON, Anglija, 22. avgusta. — Kapitan Courtney je sklenil včeraj zvečer preložit do torka že dolgi zavlečeni polet proti Ameriki. Vremenske razmere so

NOBENEGA SLEDU O LETALCIH

Se dosedaj niso našli nobenega sledu o sedmih pogrešanih letalcih. — Ostro kritiziranje zračnih tekem preko oceana. — Tudi dva reševalca sta padla v morje ter ni o njima nobenega glasu.

SAN FRANCISCO, Cal., 22. avgusta. — Pacifični ocean je tudi včeraj zakrival usodo sedmih ljudi, ki so skušali poleteti iz Californije na Havajsko otočje.

Kljub vsem naporom mornarice, armade ter številnih parnikov, niso našli še ničesar, kar bi kazalo, če so avijatiki utonili ali če se plovejo po morju in čakajo rešitve.

Več kot pet dni je poteklo iz za časa, ko sta odletela aeroplana "Golden Eagle" in "Miss Doran" s štirimi pogumnimi možmi in eno žensko iz Oaklanda, da premerita razdaljo 2400 milj do Havajskih otokov.

Ničesar se tudi še ni čulo o pilotu Jack Frostu, navigatorju Scottu, o Miss Doran in dveh nadaljnjih letalcih.

Dva dneva sta potekla iz za časa, ko sta odletela kapitan Erwin in njegov tovariš, da preiščeta vodovje ob celi poti do Honolulu, ter najdeta mogoče kako sled onih, ki so odleteli poprej.

S svojega aeroplana "Dallas Spirit" sta spročila, da sta padla v morje nekako 600 milj od obali Californije in od takrat naprej ni bilo ničesar več čuti o njih.

Prva transoceanska zračna dirka je stala dosedaj dosti človeških življenj in denarja. Dosedanji rekordi kažejo, da so bili trije ubiti, da se jih sedem pogreša in da so izdali nekako \$300,000, da dobe \$35,000 v obliki nagrad.

Nedolžen usmrčen, — morilka prosta.

NORTON, Va., 22. avgusta. — Tukaj je bila oproščena Mrs. Sadie Mendil, čeprav je priznala polje, da je umorila pred petimi leti Bertie Lindseya v Knoxville, Tenn.

Radi tega umora je bil svoj čas usmrčen črnce Maurice Mays.

Žena je obiskala v sredo policijo ter podala svoje priznanje, ker jo je pekla vest. Tukajšnji policijski načelnik je obvestil policijo v Knoxville, ki mu je enostavno sporočila, da je bil Mays usmrčen radi umora in da ni bila dvignjena proti ženski nobena obdolžitev.

Osem in dvajset let stara ženska je izjavila, da se je oblekla v moško obleko in da si je počrnila obraz, da bi izgledalo kot da je črnce izvršil dejanje.

Še vedno skrajno neugodne. Preko dneva je dobil ugodno glaseče vreme. Vremensko poročilo, nakar je dal napolniti svoj stroj z gazolonom, da bo jutraj pripravljen na odlet.

ZASLEDOVANJA NA KITAJSKEM

Desno krilo Kuomintanga ali nacionalistične stranke je pričelo brezobzirno postopati. — Nad dvesto aretiranih.

VUHAN, Kitajska, 22. avgusta. Provincijalni oddelek Kuomintanga v provinci Hupe se je pričel "reorganizirati". Vsa mesta se je zasedlo z osebami, ki so znane vsled svojih protikomunističnih stremiljenj.

V zadnjih par dneh so zahtevali hano so pričele oblasti v Vuhanu v svojih govorih stroge odredbe proti komunistom, katere dolže, da so skupno z Mosko skovali zaroto proti Kuomintangu.

V zvezi z uporom generalov Jeh Tin in Lo Lung proti vladi v Vuhanu sao pričele oblasti v Vuhanu večati represalije proti komunistom. V Vuhanu je bilo aretiranih več kot dvesto komunistov, od katerih so bili štirje usmrčeni.

Od Van Čin Veja podpisano povelje vojnega sveta ukazuje aretacije komunističnih agitatorjev, katere se mora staviti pred preki sod.

SANGHAJ, Kitajska 22. avg. — Inozemske agenture poročajo iz Hankova, da je sklenil centralni komitej Kuomintanga v Vuhanu, da takoj izključi vse komuniste iz nacionalistične stranke. V Hankovu se vrše vsak dan eksekucije oseb, ki so obtožene soudeležbe pri komunističnih zarotah.

Prva ženske na Kilimandžaru.

NAIROBI, 22. avgusta. — Miss Sheila MacDonald, iz Londona, je prva ženska, ki je splezala na vrh gore Kilimandžaro. V spremstvu svojega očeta se je napotila v Istočno Afriko, da spleza na to goro, potem ko je že preje izvršila več težavnih in napornih tur.

Kilimandžaro ima dva viška, ko je eden je visok 19,321 nad površino morja. Ob času razdelitve Afrike se je nahajala ta gora v notranjosti nemške istočne Afrike.

Seznam.

To je seznam, ki pokaže, koliko ameriškega ali kanadskega denarja nam je treba poslati, da poskrbimo v stari domovini izplačilo označenega zneska, bodisi v dinarjih ali lirah. Podatki so veljavni do preklica, ki se po potrebi objavi na tem mestu.

Ne dvomimo, da vam bo ta ponudba ugajala, posebno če, ako boste vpoštevali svojo korist in našo zanesljivo ter točno potrebo.

Dinarji	Lire
Din. 500 \$ 9.40	Lir. 100 \$ 6.10
Din. 1,000 \$ 18.80	Lir. 200 \$ 11.90
Din. 2,500 \$ 46.25	Lir. 300 \$ 17.55
Din. 5,000 \$ 92.00	Lir. 500 \$ 28.75
Din. 10,000 \$ 182.00	Lir. 1000 \$ 56.50

Za polnjenje, ki vsebuje deset tisoč Dinarjev ali pa Dvatisoč Lir dovoljtemo poseben znesek primarnega popusta.

Namenska po brezplačnem glasu izvršujemo v najkrajšem času ter računamo na stroške \$1.—

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Posebni podatki.

Priljubljen za izplačilo ameriških dolarjev v Jugoslaviji in Italiji znaša kakor sledi: \$ 1 \$15, ali manjši znesek 75 centov; od \$25, naprej do \$200, po 5 centov od vsakega dolara. Za večje zveze po posebnem dogovoru.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)Frank Sakser, president. Louis Benedik, treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčajo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

SMRTNA KAZEN

Kdor je bil kdaj navzoč pri eksekuciji, ne bo nikdar pozabil tistih trenutkov.

Vsaka malenkost, vsaka podrobnost se mu zavedno vtisne v spomin.

Vrše se priprave, obiskovalci se zbirajo in skozi mala vrata vstopi na smrt obsojeni. Ponavadi ga spremlja duhovnik.

Obsojencu je bilo treba vbrizgati dozo morfina ali kakage drugega omamljivega sredstva, da je zamogel hoditi.

Obsojenca posade v električni stol, velik udoben stol, kot so po brivnicah. Nato ga povežejo, na glavo mu posade jekleno čelado, zvezano z žico in železen obroč, ki obdaja njegovo nogo, je istotako v zvezi z žico.

Warden ali pa wardenov namestnik — wardeni se temu radi izognejo — spusti na tla robec.

Elektrik premakne switch na steni, obsojenčevo telo se počene naprej, prsi se mu vzbočijo in v prostoru zasmrdi po pečenem mesu.

Zdravnik stopi k stolu ter posluša, če obsojenec še utriplje srce.

Po petih, osmih ali dvanajstih sekundah ga proglasi mrtvim.

Procedura je končana.

Vseposod se čujejo glasovi, da je treba smrtno kazen odpraviti, ker je nečloveška ter ne dosega zaželjnih uspehov.

Statistike niso zanesljive.

Statistiki se pečajo doma z vprašanjem glede smrtnih kazni.

Na podlagi številke doganjajo, da se je število velikih zločinov zmanjšalo, od kar je vlada trdna v svojem sklepu, da pošlje vsakega morilca v smrt, drugi statistiki pa zopet objavljajo številke, ki dokazujejo nasprotno.

Pred nekaj leti je bilo v Pennsylvaniji obesjenih deset mož.

Obesili so jih zastran premišljenega umora.

Časopisje je prerokovalo, da bo to preplašilo ostale zločince oziroma ljudi z zločinskimi nagnenji.

Toda dva dni zatem sta bili usmrčeni dve priči, ki sta pričali proti obtožencem, po preteku dveh tednov je bilo pa usmrčenih pet uradnikov, ki so vodili dotični proces.

Kot so v Angliji se javno obešali morilci in tatove, so se med zbrano ljudsko množico klatili pickpocketi in so imeli dobro letino. Niti malo niso pomislili, da bo moral obsojenec zastran tatvine viseti.

Danes jutraj sta bila usmrčena v državni jetnišnici v Charlestown, Mass., Sacco in Vanzetti.

Sedem let sta se borila za svoje življenje in v tem obupnem boju jima je stalo na strani na milijone delavcev po vsem svetu.

Izgubila sta igro.

Oblast ju je dolžila v prvi vrsti roparskega umora, nekateri pa domnevajo, da sta morala umreti zastran svojih radikalnih idej.

Eno je gotovo: z usmrčenjem Saccu in Vanzettija država Massachusetts ni preprečila bodočih roparskih napadov in umorov.

In nadalje je gotovo in pribito, da z usmrčenjem Saccu in Vanzettija država Massachusetts ni zatrla radikalnih idej.

Usmrčenje Saccu in Vanzettija smatrajo nekateri za justični umor prve vrste.

Želeti je, da bi prišla čimprej resnica na dan: da sta bila Sacco in Vanzetti morilca ali da nista bila morilca.

V prvem slučaju bi bil dogodek, ki se je završil danes jutraj v Charlestown jetnišnici, že vsaj deloma upravičen.

V drugem slučaju bo pa dobra šola za mogočnike, ki jih bo morala izučiti, da justica ne sme nikomur jemati življenja, če nima nepobitnih dokazov o njegovi krivdi.

Narod, ki hoče svobodno živeti.

Dogodki na Daljnem vzhodu so made na severu premagane in ko zopet opozorili svet na Kitajce, ki kljub ogromnemu številu in stari, visoko razviti kulturi še ne poznajo svojega narodnega življenja in razvoja brez tujega vpliva. Poročila o gigantski borbi, ki so jo začeli Kitajci za osvoboditev izpod tujega jarma, so večinoma tendenciozna in pristranska, ker jih pošilja jo v svet čutilci, ki so zainteresirani na tem, da ostane resnica prikrita. Evropa sploh malo pozna ta največji narod in zato si ne more ustvariti točne slike o prevratu, ki je nastal v naziranjih Kitajcev. Napoleon je dejal nekoč: — "Pustite velike spati." Te besede so izgubile svoj pomen. Velikani se je prebudil in zaročjal s suženjskimi okovi, on hoče postati samo svoje sreče kovač.

Težko je razumeti kitajski osvobodilni pokret, kajti evropske velesile so se v sporazumu z Japonci in Ameriko potrudile, da preprečijo vse stike med Kitajci in drugimi kulturnimi narodi. Anglo saksonski tisk je zdaj poln člankov in poročil o dogodkih na Kitajskem. Mnogi odlični inozemski listi prirejajo posebne številke, prirejene izključno kitajskemu problemu. Evropejci in Američani pa gledajo na te dogodke skozi prizmo svojih trgovskih in kulturnih interesov. Zato ne vidijo, da je kitajski pokret epohalnega pomena in da bodo njegove posledice usodne za vso Evropo in Azijo.

Kitajski nacionalistični pokret je preživel od leta 1911, ko je bila proglašena republika, tri faze. Do leta 1919. se je širila nacionalna samozvest samo med visokošolci in inteligentnimi trgovci. Od leta 1919. do 1925. so pa pridobili nacionalisti na svojo stran tudi pretežno večino delavstva, ki je začel ustanavljati nacionalistične organizacije najprej v južnih pokrajinah, pozneje pa tudi po drugih krajih. Kmalu se je pojavil tudi ruski vpliv. Znameniti narodni borec Sunjatsen (umrl leta 1925.) je začel propagirati zblizanje z Rusijo. Znani sovjetski prvak Rikov je ustanovil v Moskvi univerzo, ki je dobila ime po pokojnem poborniku kitajsko-ruskega zblizanja Sunjatsenu. Sredi leta 1925. se je pričela tretja faza kitajskega nacionalističnega pokreta. Tekom lanskega leta je objel nacionalistični pokret vso srednjo in južno Kino.

Sunjatsen je ustanovil narodno stranko, ki se imenuje "Kuo-ming-tang" (narodno združenje za domovino). To je bila splošna tajna organizacija, ki je imela namen smrgoljaviti mandžursko vladno. Ko je po revoluciji leta 1911. general Juansikaj premagal parlament in uvedel diktaturo, se je umaknil Sunjatsen s svojo stranko na jug v Kanton, kjer je uvedel od Pekinga neodvisno upravo. Sedajni nacionalisti ali kantonski Sunjatsenovci so idejni pristaši. Njihov program je nacionalističen, demokratičen in parlamentaren, v nasprotju s severno vlado, ki je izrazito diktatorska, generalska.

Sunjatsenova stranka stremi za političnim ujedinjenjem Kitajcev, za razveljavitvijo mednarodnih pogodb, naperjenih proti kitajskim interesom, in za zboljšanjem socialnih razmer. Severne stranke se pa hočejo utrditi z vojaško silo in proti volji večine kitajskega naroda. Kitajski komunisti so po številu slabi, pač pa imajo izborni organizacije. Leta 1921. so sklenili kompromis s stranko "Kuo-ming-tang" in dosegli velik uspeh s tem, da so bili priznani kot politična stranka. Ta kompromis je pa razdelil nacionaliste v dva tabora — v zmerne in ekstremne. Ekstremisti so zdaj gospodarji položaja. Opirajo se zlasti na dijaštvo in delavske organizacije. Zmerni nacionalisti se boje odkritega konflikta z ekstremisti, kajti s tem bi bil nacionalistični pokret obsojen na neuspeh. Kompromis med komunisti in Sunjatsenovimi nacionalisti pa ne pomeni, da je Kitajski boljševizem. Boljševizem pomeni samo nevarnost za razvoj in trajanje politike potem, ko bodo ar-

made na severu premagane in ko dobi Kitajski svoj parlament. Vprašanje je namreč, da li se bo visoko razviti kulturi še ne poznajo do znani nacionalisti po zadolžbe ni zmaga tako spretno odkrizarati komunizma, kakor so se jih odkrizarli mladoturki na čelu s Kemalom pa-

Za vsemi temi notranjimi razprtijami pa stoji nepobitno dejstvo, da se kitajski narod polagoma probuja in de se zaveda svoje lastne moči. Kitajci so krenili na pot političnega in kulturnega ujedinjenja. Postati hočejo nacionalna, gospodarska in kulturna celota, ker se dobro zavedajo, da je v slogi moč. Ta duh je čisto nov. Doslej je predstavljala Kitajska mešanico rodbin. Vera v domače bogove je bila Kitajcem alfa in omega vsega nehanja. Državljanke zavesti Kitajci do novejšega časa sploh ni poznali. Zdaj so začeli nacionalisti širiti med ljudstvom duh solidarnosti, državljanske zavednosti in prepričanja, da so Kitajci dovolj močni, da lahko odločijo o svoji usodi, samo da se nehaajo medsebojni prepri.

V krščanstvu vidijo nacionalisti največjega sovražnika. Odpor proti krščanstvu je dobrodošel komunistom, ki so načelni nasprotniki vsake vere. Poleg inozemskih trgovskih podjetij sovražijo nacionalisti najbolj krščanske šole. Krščanske univerze in društva krščanske omladine. Ekstremni nacionalisti nastopajo z geslom: Proč s krščanskimi šolami! Nasprotno pa zahtevajo zmerni nacionalistični krogi samo kitajsko kontrolo nad krščanskimi šolami. S tem bi bili zadovoljni tudi kitajski kristjani. Krščanska društva so si znala priboriti odločilni vpliv na kitajsko mladino. Večina teh društev podpirajo in vzdržujejo Kitajski sami. Nacionalisti morajo terorizirati prebivalstvo, da odvrnejo mladino od krščanskega pokreta. Nacionalistična armada zatira krščanstvo z ognjem in mečem. Nobena krščanska organizacija ni varna. Bodočnost pokaže, da li prinese nacionalistični pokret Kitajcem mir, svobodo in red, ali pa vodijo ekstremisti ta bedni narod v novo dobo tiranije in notranjih zmed.

Kakor o kitajski notranji politiki, tako je evropska javnost morda poučena tudi o kitajskem jeziku in kulturi. V obče. Kitajskih jezikov je prav za prav več in razlika med njimi ni nič manjša kakor med posrednimi evropskimi jeziki. n. pr. med nemškim in holandskim, ruskim in poljskim ali celo med germanskimi in romanskimi. Kitajski je tudi v tem pogledu svet zase. Ne moremo jo primerjati z nobeno drugo dežavo na svetu. Prebivalstvo Kitajske znaša 440 milijonov tako, da ne ostaja daleč z Evrope. Površina dežele vzhajajočega solca meri 11 milijonov kvadratnih kilometrov. Kitajci imajo 4000 let staro kulturo in vendar ne tvorijo jezikovno, niti državne celote. Ta cilj so si postavili zdaj nacionalisti. Kitajci ne vedo, kaj je skupni jezik kot sredstvo, ki spaja pripadnike ene-

FORD IN LINDBERGH

Pred kratkim se je Ford prvič dvignil v aeroplanu v zrak. Čutil se je varnega, kajti pri motorju je sedel letalec Lindbergh.

ga naroda ne glede na politično pripravljenost in družajni položaj.

Kitajski jeziki se delajo v dve temeljni skupini — na severno, in južno kitajsko jezika z mnogimi narečji. Najbolj razširjena so narečja Pekinga, Kanton in Sanghai. Med kitajskimi učenci je malo takih, ki bi obvladali vse jezike. V nasprotju z živim jezikom je pa kitajski književni jezik enoten, kajti kitajski alfabet ne temelji na fonetiki. Vsaka črka ima v kitajščini pomen naše besede. Pod eno črko razumejo vsi Kitajci isto označbo predmeta. Kitajski književni jezik bi lahko primerjali z jezikom števil. Nema, Angleži, Rusi, Američani itd. si predstavljajo pol številkanj 1, 2, 3, 4, eno in isto. Izgovarjajo jih pa različno. Isto velja za vse znake kitajskega alfabeta. Tako je razumljivo, da se dva Kitajca v pogovoru ne moreta razumeti, če nima pisemno prav dobro razumeta.

Kitajščina ima najmanj 50.000 znakov in zato ni čuda, da niti učenjaki vseh ne poznajo. 4 do 5000 znakov pa zadostuje za čitanje knjig in časopisov. Pri učenju te množice znakov si pomagajo Kitajci s takozvanimi osnovnimi znaki, ki jih ni tako mnogo. Potom združuje dveh ali treh osnovnih znakov se izražajo nove besede. V zadnjem času se je pojavil na Kitajskem pokret, da bi se ustanovil enoten narodni jezik in da dobi književni jezik ponovno fonetično podlago. Takozvani "bei-mua" (preprosti jezik), ki je že zelo razširjen, bo tvoril podlago bodočega enotnega nacionalnega jezika. S tem bo odstranjena glavna ovira nacionalnega preporoda Kitajcev.

SENAT GDANSKEGA

bo od Zveze narodov zahteval, da se poljske vojne ladje ne smejo muditi v gdanskem pristanišču.

PROSTOVOLJNI
JETNIK UMRL

Prostovoljni jetnik, star 99 let, je umrl v ječi. Prebivalec Alabame ni hotel sprejeti paroliranja.

MOBILE, Ala., 22. avgusta. — Henderson Poppins, najstarejši prebivalec državne jetnišnice v Alabami je umrl v starosti 99 let. Preživel je vse svoje otroke in druge sorodnike. Čeprav je bival v državni jetnišnici št. 4 v Montgomery okraju, ni bil Poppins že več let pred svojo smrtjo jetnik. Bil je spoznan krivim v Elmore okraju leta 1902 in obsojen na 99 let ječe. Tekrat je bil star sedemdeset let.

Kljub njegovi starosti je delal neumorno na jetniški farmi in v pričetku administracije prejšnjega guvernerja Thomas Klyby je bil paroliran. Povezal je skupaj svojo celico ter odšel.

Čim bolj pa se je bližal glavni cesti, tem bolj počasi je šel. Ko je skoraj prišel k nji, se je ustavil ter se obrnil nazaj.

Povedal je wardenu, da ne ve, kam naj se obrne, ker so vsi njegovi ljudje mrtvi, da ne more stopiti v službo ker je že prestar in da se boji, da bo moral umreti od glada. Nato pa je prosil wardena, če sme ostati.

POVECAN
EKSPORT
NEMČIJE

Izvoz Nemčije je poskočil za 80 milijonov mark, a povečani uvoz je zopet izenačil to pridobitev.

BERLIN, Nemčija, 22. avgusta. Soglasno z ravnokar objavljeno statistiko urada za znanjajo trgovino so poskočili julija meseca tega leta nemški izvozi za skoro sto milijonov mark. Dobiček pri izvozu pa je bil zopet izenačen potom povečanega uvoza. Importi v juliju so znašali 80.000.000 mark več kot pa junija meseca, ter so bili višji kot kdaj izza leta 1913.

Pri tem je značilno, da so obstajale štiri petine uvoženega blaga iz živil. Narasčanje eksportov, posebno pa izdelanega blaga ter istočasno narasčanje uvoza surovin pa dokazuje, da se splošni trgovski položaj v Nemčiji izboljšal.

Pristaši varstvene carine skušajo sedaj vneljaviti višji carinski tarif. Tudi je trgovska bilanca v splošnem še vedno pasivna, kajti vrednost eksportov je znašala 848.549.000 mark, a vrednost uvozov je znašala 1.281.720.000 mark.

Peter Zgaga

Dandanašnji neštetokrat slišimo besede:

— On je norec! Ali pa: — Ne ve, kaj dela. — Oziroma: — Ubogi revež je, brez vsake pameti.

Kdo je pravzaprav norec v modernem smislu besede?

Ali tisti mogoče, ki je pamet izgubil?

Ne, tisti, ki je samo pamet izgubil, ni norec. Ampak norec je tisti, ki je vse drugo izgubil edino pameti ne.

Newyorški slavnika se vračajo s počitnic.

Tisti, ki imajo majhne otroke, iščejo deklet za čez zimo.

Eden jo je šel iskat v Elisabeth, N. J. Pa je res takega dekleta pripeljal, da je bilo pogleda vredno.

En dan je bila pri hiši, dva dni, tretji dan pa vpraša žena svoje-jega moža:

— No, kako se ti pa kaj dopade naša punca?

— O, prav olrajt je, — je odvrnil mož. — Jako se mi dopade. Take se nismo imeli.

— Se mi je koj zdelo, da se ti dopade. Kar good bye ji reci, jutri bomo drugo dobili. Sem jaz izbrala eno, ki se meni dopade.

Vodstvo neke kaznilnice v gorjenem delu države New York je dalo postaviti v vsako celico radio-aparat. Bog ve, s čim so se ubogi kaznjenci tako pregrešili, da jih hočejo kaznovati z največjo štrafeno go dvajsetega stoletja?

Nezvestoba je ženska bolezen.

Pa je čudno: ženski ne povzroča ta bolezen nobenih bolečin; možu povzroča včasih skrb in jezo; možki se pa vsled nje jako dobro počutijo.

Prijatelj, bodi uljuden pri vsaki priliki, pa se ti bo dobro godilo.

Uljudnost se izplača.

Za neuljudnost je plačana ena sama vrsta ljudi na svetu.

To so traffic policisti, ki hruli jo uboge avtomobiliste.

Tisti, ki namerava potovati v Evropo, ne sme iti brez denarja. V tem slučaju se mu bo slabo godilo.

Če ima pa dosti denarja, ga bo pa dosti zapravlil in bo koncem konce na istem stališču.

Sodnik je vprašal starega zakrknjenega grešnika, ki so ga ponovno zalotili pri zločinu:

— Ali želite, da vam da sodišče advokata?

— Kaj bi z advokatom? — je rekel. — Advokat nič ne pomaga.

— No, kaj pa bode?

— Par dobrih priči mi dajte, ki bodo zame govorile, — je odvrnil, — pa vam bom jako hvaležen.

Nekateri ljudje so jako lahko-vernici. Na besedo verjamejo. In verjamejo tudi nevrjetne stvari. Takim pravijo, da so optimisti.

Neki popolnoma plešast možak je videl v izloženem oknu steklenice in na nji je bilo zapisano: "Sredstvo za rast las".

Stopil je v trgovino in vzal kar dve steklenici, ker sta bili poceni — deset centov ena.

Pa mi bodo lasje res zrastle? je vprašal lekarnarja.

— Jaz ne vem, — je odvrnil lekarnar, — toda na steklenici je zapisano, da bodo zrastle.

— No, potem je pa že res, — je odvrnil možak. — Dajte mi še dva kampeljna, prosim.

Na Japonskem se žensko lahko po laseh presodi, če je poročena ali ne.

Poročene se namreč drugače spletajo kot samske.

To v Ameriki ni mogoče. Tukaj kmalu ne boš vedel, če imaš z moškim ali z žensko opravka.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

STRMIŠKI:

On, ona, ono in debeluhna vaška habica, na skrivnem imenovana habura.

On je pravkar obiral mastno bedro kuhane kokoši, ki je bila videti že dokaj priletna, zakaj držal je kos z obema rokama in v strnjenih nitkastih meso da je kar škripalo in pokalo pod zobmi; obe roki, usta, lica in konce nosu, vse je bilo tako mastno, da se je svetil, kakor namazan z laškim oljem.

Ona je na pol ležala, na pol slonela v preprosti postelji; zgolj je bilo trikrat podloženo. V tresoci se bledi roki je držala pisano skodelico in iz nje požirkoma srkala neslano kurjo juho.

Ono je ležalo poleg otročnice v majhnem podolgačem koščku, skrbno zavito v raznobarne, nekakšnim plenicom podobne krpe, pačilo mali temnardeči obrazek, se strahovito kremenilo in venomer vetal s tenkimi, slabotnim glaskom: beee — beee! —

Debeluhna vaška habica pa je široko sedela na nizkem stolčku poleg ognjišča; dolgo, temno krilo je bilo v kolobarju razprostrto daleč okoli nje, da se je videlo, kakor bi bil ob ognjišču poveznjen velikanški svinjski kotel. Iz zelene kozice, ki je stalo ob žrjavici podprtega ognjišča, je pobirala z mastnimi prsti poslednje kose razrezanega cvrtja, na vogalu pa je stal velik, lepo opisan vrč domačega sadjaveca, katerega je zdaj pa zdaj krepko nagnila. Vnes se je brisala z višnjevim predpasnikom in zadovoljno mrmrala sama s seboj.

On si je zdajci otrl usta s hodno brisalko in se začel napravljati v nedeljsko obleko, med tem ko mu je ona s slabotnim, utrujenim glasom naročevala, kaj vse naj prinese iz mesta. "Ne pozabi plenice, povojkov, tudi eneclj mora biti pri hiši, in praška, da veš, sušilnega praška, ne pozabi kupiti. Ne zamudi večernega vlaka!"

On je vzel s police zaprašeno, črno, že dokaj ogoljeno usnjato torbo, jo postavil na tla, da se je razlezla, kakor bi počenila stara

16799 JIH JE UMRLO

samo v New York City zadnje leto vsled bolezni na ledih. Ne dopustite, da bi postali žrtev s tem, da zanemarjate bolečine in bolezni. Zaščitite se proti nesreči. Pijte dosti vode in poskusite —

Svetovno slavni odvajalni pemirjevalci. Narodno zdravilo Holandske iz leta 1696. Pri vseh lekarnarjih in tleh velikostih. Garantirano. Glejte, da bo ime Gold Medal na vsaki likitji. Ne kupujte nadomestkov.

ROJENICE

koklja na svoja pisčeta. Torbo je bil nekoč spotoma zamenjal z nekim železničarjem za kosaro črešenj, ki jih je hotel nesti v mesto naprodaj. Zdaj mu je prišla prav. Poslovil se je tedaj od bolne ženske, po strani pogledal baburo, ki je bila postavila izpraznjen vrč na ognjišče, pokimal novorojenčku in odšel. "Pol ure do postaje, pol ure bom čakal vlaka, uro vožnje, dve uri in pol za nakupovanje, pa bo lepo dan prešel," je modroval, korakaje proti železniški postaji.

Nakupil je vse, česar je bilo potreba, in se za časa in dobre volje vrnil na mestni kolodvor. Sedel je v veliki oddelek tretjega razreda, kjer je že gledala skupina železniških sprevodnikov in zaviračev, ki so se brez službe vračali v domačo postajo. Svojo debelo, z nakupljenimi dobrinami napolnjeno torbo je postavil kraj sebe in se polagoma zapletel v razgovor s črnimi predstavniki železniške bede. Starejši sprevodnik, z velikimi rjavimi brki, je izvele iz svoje zakrpne službene torbe šop zamazanih igralnih kart in začelo so igrati "za krajši čas." Čas je minil tako hitro, da srečni oče niti napačil ni, da se vlak približuje domači postaji. Zadržalo se pod kolesi, vlak se je sunkoma ustavil in glas službojčega sprevodnika je zahreščal: "Veržej!" — "Tri sto medvedov!" S tem vzklikom je skočil pokone, zgrabil torbo, se zakadil k vratom, skočil na pesek in zaloputnil vrata, ko se je vlak že pomikal naprej.

Doma se je pohvalil, da je nakupil vsega, prav vsega in še več, nego mu je bilo naročeno. Položil je torbo na stol poleg postelje ter jo zmagovalno odprl. "Za Boga, kaj naj to pomeni!" Vsi trije, on, ona, in babura, so hkrati zagnali te besede. On se je prvi osvestil. S tresočo se roko je segel v temni prepad ter izvelel iz črne zrela zamazane, po stojnem olju dišeče torbe staremu gradu podobni svitek okajene, temnosive, v olju namočene signalne vrvi, ki jo je s sveto jezo zagnal v podpeček. Segel je drugo in privlekel na dan štirioglat svetiljko, iz katere je kapala temna zelen kasta tekočina. Zadušljiv vonj je udaril v nos, kakor po ugasli oljnatih luči, katere steno je pravkar ugasnil. Na dnu torbe je plaval, kakor Noetova barka, v začrnelim olju namočeni signalni pravilnik, tam v kotu pa je ujel v gosti masi šobi signalno piščalko in zarjavela železniške klešče, s katerimi sprevodniki prešipavajo vozovnice. V drugem kotu je slonela steklenica napolnjena s črno kavo in ovita z signalno zastavico, ki je bila nekaj rdeča, zdaj pa je kazala vse druge barve, samo prave ne.

On je škrtal, z zobmi, ona je o-

medlevala, ono pa je neprenehoma kremenilo obrazek ter vekalo: beee — beee! —

Tedajci pa vstane izza ognjišča, babura, slavna vaška habica, v levi vrv, že v drugo napolnjen s sladkim sadjevecem, desnece visoko dvignjeno, kakor h prisegi, ter zakliče s slovesnim glasom, trepetajočim od ganjenosti, besede, ki so kakor božje razodetje life na razočarano zakonsko dvojico: "Ljudje božji! Mar ne vidite znamenja? Še niste slišali o vilah rojenicah, ki prisostvujejo rojstvu vsakega človeka? Že v zibelki mu napovedo njegovo prihodnost, srečo in nesrečo. Včasih so vidne, včasih nevidne, ampak kadar pokažejo vidno znamenje, je gotovo, da se bo izpolnilo. Veselite se!"

Veliko razodetje! Presenečenje, uganjanje, želje, upanje, veselje, vzhivanje!

On: "Saj sem rekel: edina moja želja je bila, da bi postal železničar. Kaj se ve, morda celo železniški minister."

Ona: "Morda bo nekoč celo sprevodnik, tak, ki karte prešipuje. Bog ušlji!"

Ono: "Beee — beee! —"

Veržejci nestrpno čakajo, kedaj postane njihov najmlajši vaščar železniški minister ali pa celo tak sprevodnik, ki ima pravico, da po vlakih karte prešipuje.

VREDNOST POSAMEZNIKA

Ste li že kdaj mislili na to, koliko vrednosti imate za državo? — Vsak zdrav človek je državi v dobrobit, bolnik seveda ravno narobe, ker ta ji ne le nič koristi, pač pa ji povzroča stroške za zdravljenje v bolnišnici ali umorilnici.

Angleži so vrednost človeka takole preračunali: Otrok je ob rojstvu vreden deset funtov, ko je pa dorasel, četudi je le navaden delavec, pa predstavlja vrednost 400 do 500 funtov. Vrednost človeka za državo je odvisna od njegove zmoglosti, izobrazbe, izurjenosti in delavne moči.

Da pa je mnogo takih ljudi na svetu, ki se pretirano visoko cenijo, je dokazal nekdo, ki je pred kratkim v nekem ameriškem časopisu inseriral sebe, na prodaj, in sicer za ceno sedem milijonov dinarjev. Opravičeval je to visoko vsoto s tem, da bo še najmanj 25 let živel in da je petindvajseti del te vsote vsako leto gotovo še vreden. Toda malo jih je, ki se cenijo tako visoko. To je najboljši razvidno iz oporo, kajti na Angleskem je 80% takih, ki zapuste manj kot pa 1000 funtov in le 7% jih je, ki so zapustili več kot 10.000 funtov. Glave velikih podjetij so najvišje cenjene. Ravnatelj neke velike zavarovalnice je družba sama zavarovala za 35.000 funtov. Vrednost filmskih zvezd je tudi zelo visoka. Charlie Chaplin je zavarovan za 250.000 funtov. Na Angleskem so profesionalni nogometaši, ki so zavarovani za 6000 funtov.

Kinematografska igralka

Mary Astor, ki igra glavno vlogo v burli "Dve arabski noči"

4. Kurec, doma iz Popovke

4. Kurec, doma iz Popovke

4. Kurec, doma iz Popovke

4. Kurec, doma iz Popovke

4. Kurec, doma iz Popovke

4. Kurec, doma iz Popovke

4. Kurec, doma iz Popovke

4. Kurec, doma iz Popovke

4. Kurec, doma iz Popovke

4. Kurec, doma iz Popovke

4. Kurec, doma iz Popovke

PRED VELIKO ROKOBORBO V CHICAGO

Meseca septembra se bosta v Chicago na Sodijs Field spopadla znana rokoborca Tunney (zgoraj na levi) in Dempsey (na desni). Rokoborbo bo aranziral promotor Tex Rickard (spodaj v sredi).

Slovenka obdolžena umora v Parizu.

Pariz, 6. avgusta

Velikansko senzacijo je zbudil v pariški kriminalni zgodovini: začetkom julija letošnjega leta umor 14letne deklice, ki so jo našli zadavljeno na samotnem kraju v šetališču Bois de Boulogne v Parizu. Pariška policija je že čez dva dni aretirala sumljivo žensko, ki so jo obdolžili umora. Ni hotela povedati, odkod je prav za prav. Izdajala se naprej za Srbijko in šele večeraj je priznala, da je pisala Ivanko Žgeč in da je Slovenka.

Zgodovina umora je sledeča: Neki sprehajalec je bil 2. julija popolne ob 4. v Bois de Boulogne pri Rond point de la Cascaie trupu deklice, ki je ležala v jarku, pokrito s praproto. Poklica! je stražnika, ki se je slučajno nadeljal v bližini in ta je takoj začel delati poskuse z umetnim dihanjem, da bi revico oživil, a zaman: bila je mrtva zadavljena. Poklicani policijski komisar iz Antanta je nemudoma uvedel preiskavo in del prepeljati truplo v sodno-zdravniški institut, v svrhu raztešenja in dognanja vzroka smrti.

Naslednji dan, okoli poldne, je prišel trgovec Burnilloux, stanujoč v rue Montorgueil št. 24, katerega trgovina je v rue des Precheurs št. 3, na policijo in javil, da je neznanomak izgnila njegova hčerka Carmen, stara 14 let. On in njegova žena, ki sta oba čez dan zaposlena v trgovini, sta puščala dekletce redno doma in bila silno začudena, ko je prejšnji večer ob vrtnitvi ni bilo in je obenem tudi izgnila vsota 3000 frankov iz omarke. Od hči stala zvedela, da je bila dopoldne prišla neka mlada, svetlolasa ženska, in kmalu nato odšla, vodeč deklico za roko.

G. Bournilloux je policiji povedal, kako je bila deklica oblečena in njegovi podatki so se popolnoma krili z deklico, ki je bila najdena zadavljena. Policijski komisar je takoj odšel z očetom v sodno-zdravniški institut in ta je spoznal v žrtvi svojo hčerko — lahko si predstavlja, kako je deklica odprla neznanke, ki je imela najstrožje naročilo, nikdar koga spustiti v stanovanje, pa naj bi ji skozi vrata pripovedoval karkoli.

Dva dni pozneje je policija že aretirala ono mlado, svetlo laso žensko, ki jo je več priči videlo tisti usodepolni dopoldan z malo Carmen. Ta ženska je stanovala v vasi Plessy-Bouehard, blizu Ermona, v okolici Pariza, in sicer v majhni hiši v ulici Pierre Curie št. 1. Tu živi v skupnem gospodinjstvu s svojim prijateljem, ki pošilja zelenjavo na pariški trg in ima v bližini velikih tržnic pisarno.

Na policiji je najprvo izjavila, da je rojena Julka Ižec, doma iz Moškanjcev v Jugoslaviji in da je Srbijka. Policija pa je potom fotografirala v albumu zločincev doznala, da je bila pod imenom Ivanka Žgeč, doma iz Popovke.

Srbiji, že večkrat kaznovana in izgnana iz Pariza. Policija je pa spoznala, da ni niti eno niti drugo njeno pravo ime. Tukaj je slednjič rekla, da je vdova in da se je njen mož pisal Kur.

Energično je tajila, da bi bila umorila malo Carmen, toda priznala je, da je bila oni dopoldan pri njej na domu, a da je imela belo bluzo in je bila brez klobuka, ne pa oblečena v mornariško moder plašč in klobuk, kakor je to trdila hišnica. Dve oblačili pa je policija še isti popoldan izsledila pri neki prijateljici osumljenke. Hišnica, poklicana na policijo, je spoznala plašč in klobuk osumljenke. Razen tega je imela osumljenka na nogavicah krvave madeže.

Hišnica in dva sosedu, ki sta videla osumljenko v družbi male Carmen, so bili z njo na policiji konfrontirani in vsi so jo s silin gurnostjo spoznali. Ko je hišnica dejala, da ni nobenega dvoma in da jo prav dobro pozna, je postala osumljenka tako divja, da so jo stražniki le s silo zadržali, da ni dejansko napadla hišnico.

Zaprli so jo v preiskovalni zapor. Ker se je pa naprav preiskovalnemu sodniku pritožila, da je policija skrajno surovo ravnala z njo, jo je dal od sodnega zdravnika preiskati, a rezultat te preiskave je bil popolnoma negativen.

Dr. Paul, sodni zdravnik, je podal o raztešenju žrtve naslednje poročilo: "Zadavljena je bila z rokami. Ni nobenega sledu spolne zlorabe. Možgani na desni strani in živčevje desnega lica odvečeno, skoraj gotovo radi udarca s pestjo, ali padca."

Osumljenka se vedno taji, a se zamotava v vedno hujša protislovja. Pravi, da je ono jutro šla na ravno od doma v Pariz v pisarno svojega prijatelja, s katerim živi. Policija pa je dognala, da tam sploh ni bila, kajti oba pisarniška uslužbenca, ki ves dan ne zapustita lokala, sta izjavila, da je ni bilo pred večerom. Ko je prišla zvečer, je pokazala, da ima 3000 frankov... in ravno ta vsota je izgnila iz stanovanja trgovca Burnilloux.

Ko so osumljenko vprašali na policiji, odkod je ravno tisti dan dobila tako visoko vsoto, ko sta bila ona in njen prijatelj v zadnjem času brez denarja, tik pred konkurzom, je odgovorila:

Imam še drugega prijatelja, bogatega Američana, ta mi je dal dolarje in sem jih tisti dopoldan zamenjala v franke. Bilo jih je ravno 3000...

Povedala je tudi, kje jih je zamenjala. Toda v dotični majhni banki, kje je naslov je dala, je policija ugotovila, da oni dopoldne sploh nihče ni prinesel kake tuje valute v zameno — torej je cela zadeva izmišljena.

Tako je policija vedno bolj zadregala, zanko okoli svetlolase tujeke.

Glede krvavih madežev na nogavicah, je ženska dejala, da je isti večer zaklala pišče za večerjo. Toda policija je ugotovila, da piščančja ni zaklala ona, temveč sosedu. Ker si je Charman pri zadnjem boju slučajno odrgnila kožo na roki in zelo močno krvavela, je skoraj gotovo, da odtod izvirajo krvavi madeži. Sodni kemik bo stvar razjasnil. Dobil je tudi čevlje žrtve in čevlje morilke, ki so oboji silno blatni, da dožene, ali je blato na obeh parih isto.

Osumljenka je poslala še na večer umora 1000 frankov po pošti posestniku hiše, v kateri stanuje, kot najemnino za četrt leta, ki mu jo je bila dolžna. Ostanek ukradene vsote je policija našla pri njej.

Včeraj je prišla osumljenka pred 11. kazenški sodni dvor v Parizu, a ne še radi umora ki ga strokovnjaki še raziskujejo, temveč radi prestopa prepovedi vrniti v Pariz. Pri tej razpravi je končno odkrito priznala svoje ime in poreklo. Govorila je zelo tiho in videlo se je, da je silno potrta. Dejala je:

— Moje dekleško ime je Ivanka Žgeč, sem Slovenka, stara 24 let, rodom iz Moškanjcev.

— Toda zakaj ste se vrnili v Pariz? jo je vprašal sodnik. Saj veste, da nimate več pravice tu bivati!

— Morate me razumeti, monsieur. Neki gospod je zelo zaljubljen vame. On je Francoz in zato sem prišla v Pariz, da se poročim z njim.

Čeprav jo je advokat g. Henri Canet z uprav francoskim "esprit om" zagovarjal, je bila obsojena na dva meseca ječe in odvredena v jetništvo "Saint-Lazare".

Med tem časom bo pripravil preiskovalni sodnik ves material v zvezi s tem. To, kar je do sedaj dognano, pa že čisto jazno kaže njeno krivdo. Ivanka Žgeč pride pred pariško poroto in če je njena krivda potrjena — se bo prva slovenska glava strkljala pod giljotino.

120 SMRTNIH OBSODB je bilo meseca julija izvršenih v Moskvi.

Ko so osumljenko vprašali na policiji, odkod je ravno tisti dan dobila tako visoko vsoto, ko sta bila ona in njen prijatelj v zadnjem času brez denarja, tik pred konkurzom, je odgovorila:

Imam še drugega prijatelja, bogatega Američana, ta mi je dal dolarje in sem jih tisti dopoldan zamenjala v franke. Bilo jih je ravno 3000...

Povedala je tudi, kje jih je zamenjala. Toda v dotični majhni banki, kje je naslov je dala, je policija ugotovila, da oni dopoldne sploh nihče ni prinesel kake tuje valute v zameno — torej je cela zadeva izmišljena.

Tako je policija vedno bolj zadregala, zanko okoli svetlolase tujeke.

New York Edison

Ura

8:00 do 9:00

Nocoj na WRNY

309.1 metrov 970 kilociklov

The Edison Ensemble

Josef Bonime, vodja.

Program X. v seriji

"Godbenikova paleta".

Resonančna godala.

Prelude and Siciliana

Cavalleria Rusticana . . . Mascagni

Izvirčki iz Nafoma . . . Herbert

Pies z bodalom . . . Habanera

Vaqueros Song

Norveški poročni spreved . . . Grieg

Soli za harpo

Valse Caprice . . . Verdale

Reverie . . . Thomas

Mazurka . . . Schuecker

Joseph Dell'Aquila

Capriccio Espagnol

Rimski-Korsakov

Deli allegretta iz simfonije v

D Minor . . . Franck

Naša nova knjizica "Godbenikova paleta" se pošlje na zahtevu.

Stalna radio-izlozba za udobnost naših odjemalcev in javnosti je na 124 West 42nd Street.

The New York Edison Company

Vam na razpolago.

ŠTIRJE GRŠKI OFICIRJI

so bili v Solunu aretirani, ker so agitirali za bivšega grškega diktatorja Pangalosa.

NAJVIŠJI UKRAJINSKI SODNI DVOR

je po dvanajst dnevi razpravi proti 12 georgijskim menihom obsodil Poljaka Poloskega na smrt, ostale pa na večletno ječo.

POZDRAVI!

Pred odhodom v staro domovino, pozdravljam vse prijatelje in znance širom Združenih držav.

Karl Mihelič,

na poti v Hudi vrh pri Rakeku.

*

Pred odhodom na parnik "Ile de France", pozdravljam vse znance in prijatelje po Združenih državah.

Matija Slobodnik,

na poti na Radovico pri Metliki.

John Lavrič,

v Drago pri Loškem potoku.

Joe Hribernik,

v Ljubno pri Celju.

*

Predno stopim na parnik, pozdravim svoje prijatelje v Forest City ter mojega brata Avgusta v Cooperstown, N. Y. Na svidenje! Jernej Končar.

*

Predno se podam na parnik "Ile de France", pozdravljam prijatelje in znance v Sheboygan, Wis., posebno mojega brata Toma, družino Remška, družino Svitana, Joe Ogradarja in vse druge, kateri so me spremljali na postajo.

Toraj je še enkrat: srčne pozdrave od mene in moje žene.

Frank in Mary Schmatz.

ISČEM svojega brata LUDVIKA JANEŠ, ki se je nahajal pred dvema letoma nekje v Ohio. — Prosim cenjene rojake, če kdo ve, da mi poroča njegov naslov, ali naj se pa sam oglasi bratu: Frank Janeš, Harty Pit, via Karkrane, Ont., Canada.

(2x 23,24)

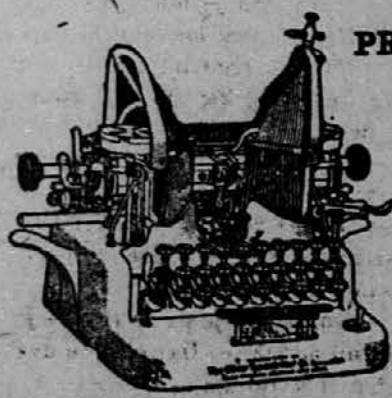
POSEBNA PONUDBA NAŠIM ČITATELJEM

PRENOVLJEN PISALNI STROJ "OLIVER" Model 9.

\$25.—

S streščico za slovenske črke č, š, ž

\$30.—

OLIVER PISALNI STROJI SO ZNANI NAJBOLJ TRPEŽNI

Pisati na pisalni stroj ni nikaka umetnost. Tako lahko vsak piše. Hitrost pisanja dobite s vajo.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Kinematografska igralka

Mary Astor, ki igra glavno vlogo v burli "Dve arabski noči"

4. Kurec, doma iz Popovke

ANGLEŠKO-SLOVENSKO BERILO

English-Slovene Reader

Sestavil dr. F. J. KERN

CENA s poštnino SAMO \$3.—

Knjiga vsebuje začetne nauke o izgovarjavi angleških besed; vaje za učence angleščine; berila in članke s slikami ter kratek angleško slovenski in slovensko-angleški besednjak (4000 besed).

Naročila pošljite na:

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

**kdor kaj išče; kdor kaj
ponuja; kdor kaj ku-
puje; kdor kaj prod-
aja; prav vsakdo prizna-
va, da imajo čudovit
uspeh —**

MALI OGLASI
v "Glas Naroda".